

บทที่ 3

ชีวิตและผลงานของกามูส

การที่จะเข้าใจแนวคิดทางปรัชญาของนักปรัชญานั้น จำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจชีวประวัติ และสภาพทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อแนวความคิดทางปรัชญาเพื่อให้เข้าใจความคิดของเขาได้อย่างแท้จริง แนวคิดของกามูสสะท้อนออกมาในงานวรรณกรรมที่น่าเสนอ ในบทนี้จะศึกษาชีวประวัติ, อิทธิพลทางความคิด, ผลงานวรรณกรรม และ แนวความคิดทางปรัชญาของกามูสกันโดยละเอียด

3.1 ชีวประวัติของกามูส

อัลแบร์ กามูส เป็นคนเชื้อสายฝรั่งเศส เขาเกิดและเติบโตมาในถิ่นคนจนของแอลจีเรียสมัยยังอยู่ในสหภาพฝรั่งเศส บิดาเป็นกรรมกรไร่นา เสียชีวิตในปีแรกของสงครามโลกครั้งที่ 1 ในปี ค.ศ. 1914 เมื่อกามูส อายุได้เพียงขวบเดียว มารดาป่วยเป็นโรคหุนหวน และอ่านหนังสือไม่ออก หาเลี้ยงตัวเองด้วยการรับจ้างกวาดดูบ้านเรือนคนอื่น พอเสร็จงานก็กลับบ้านตนเอง ไม่ค่อยพูดจากับใครเพราะเป็นคนไม่ชอบพูด กามูสเติบโตมาบนความอึดคักขัดสน แต่ถึงอย่างไรชีวิตที่แอลจีเรียก็มีแสงแดดให้เขาได้ชื่นชมและมีความสุขที่ได้อยู่กับแม่ กามูสเข้าศึกษาที่มหาวิทยาลัยแอลจีเรีย จบปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต ภาควิชาปรัชญา เมื่อ ค.ศ. 1933 อายุ 22 ปีต่อมาอีกหนึ่งปี จบมหาบัณฑิตสาขาวิชาปรัชญาเช่นกัน ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ทัศนะใหม่ตามแนวคิดของโพลตินุสกับเซนตอกัสติน ต่อจากนั้นเตรียมตัวเข้าสอบไล่และทำปริญญาชั้นสูงต่อไป แต่ล้มป่วยเป็นวันโรคเสียก่อน จึงมิได้เข้าสอบเลยทำงานเป็นเสมียนในบริษัทเดินเรือ ระหว่างนั้นกามูส ทำงานทุกอย่างที่จะหาทำได้ เคยเป็นคนขายเครื่องอะไหล่รถยนต์ เป็นพนักงานออดูนิม เป็นลูกจ้างในกรมตำรวจ

กามูสเข้าสู่วงการหนังสือพิมพ์ เมื่อ ค.ศ. 1938 ที่แอลจีเรีย เขียนบทความซึ่งมีจุดมุ่งหมายจะช่วยแก้ไขปรับปรุงสภาพน่าเวทนาของประชากรชั้นยากจนในแอลจีเรีย (“เด็กขอทานกับสุนัขแย่งกันหาเศษอาหารตามถังขยะ”) แต่ทำอยู่ได้ไม่นาน หนังสือพิมพ์ถูกเซ็นเซอร์ กามูสออกจากแอลจีเรียไปอยู่ที่ปารีส ระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง เข้าร่วมขบวนการต่อต้านใต้ดิน และดำรงตำแหน่งบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ “คอมบา”, “การต่อสู้” ซึ่งมีนักเขียนผู้ยิ่งใหญ่ทำงานอยู่ด้วย คือฌอง-

ปอล ซาร์ตร์ หลังจากนั้นสงครามโลกสิ้นสุดลงได้ไม่กี่ปี ความต้องการของผู้อ่านหนังสือพิมพ์เปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัย กามูส์จึงลาออกจากงานหนังสือพิมพ์และไม่กลับเข้าสู่วงการหนังสือพิมพ์อีกเลย กามูส์ รักรางวัลโนเบลสาขาวรรณกรรม ค.ศ. 1957 และถึงแก่กรรมเมื่อ ค.ศ. 1960 อายุได้ 46 ปีเศษ ด้วยการประสบอุบัติเหตุ รถยนต์สปอร์ตชนต้นไม้ยับเยิน ระหว่างเดินทางเข้าปารีส (ตุลจันทร์, 2535, หน้า 7)

3.1.1 ครอบครัว

ปู่ของกามูส์อพยพพร้อมครอบครัวจากเมืองอัลซัสประเทศฝรั่งเศส ในปี ค.ศ. 1871 ไปอยู่ในประเทศแอลจีเรียซึ่งขณะนั้นเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส ในเวลาไล่เลี่ยกันนั่นเอง ตาของกามูส์ก็พาครอบครัวแซงแตส์ (Sintès) ของตนอพยพหนีความยากจนมาเสียชีวิตในแอลจีเรียเช่นกัน บิดาของกามูส์ชื่อ ลูเซีย กามูส์ และมารดาชื่อ กาทรีน แซงแตส์ เกิดและเติบโตในแอลจีเรียเมื่อแต่งงานกันแล้ว ก็ตั้งหลักแหล่งอยู่ที่เมือง มอนโดวี (Mondovi) ในเมืองกึ่งองสตังติน (Constantine) บิดามีความรู้พออ่านออกเขียนได้ มีอาชีพรับจ้างเพื่อยังชีพ เมื่อสงครามโลกปะทุขึ้น บิดาของกามูส์ถูกเกณฑ์ไปเป็นทหารและถูกส่งออกแนวหน้าเพื่อป้องกันเมืองมาร์น (Mame) ได้รับความเจ็บสาหัสในเดือนกันยายนปี 1914 และถึงแก่กรรมที่โรงพยาบาล ศพถูกฝังไว้ในสุสานประจำเมืองมาร์น กามูส์เองบันทึกไว้ว่าบิดาของตนถูกสะเก็ดระเบิดฝังไว้ในสมอง สิ้นสติอยู่หนึ่งสัปดาห์ก่อนจะถึงแก่กรรมทางโรงพยาบาลได้ผ่าเอาสะเก็ดระเบิดส่งมาให้ครอบครัวเก็บไว้เป็นอนุสรณ์ เมื่อผู้นำของครอบครัวจากไปเช่นนี้ มารดาของกามูส์จึงจำต้องดิ้นรนเพื่อการอยู่รอดของครอบครัว เธอหอบหิ้วกันมาทำงานในเมืองหลวง เช่าห้องเล็ก ๆ อยู่ นอกจากมีลูก 2 คนเป็นภาระแล้วยังต้องเลี้ยงดูมารดาซึ่งเป็นคนเจ้าอารมณ์และน้องชายซึ่งเป็นง่อยอีกด้วย เธอต้องรับภาระหนักมากจนมองไม่เห็นความสบายที่เธอจะมีได้

3.1.2 ชีวิตในวัยเด็ก

อัลแบร์ กามูส์ เกิดที่เมืองอัลเจร์ (Alger) เมืองท่าของประเทศแอลจีเรีย เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน ครอบครัวของเขาคืออพยพไปตั้งรกราก ณ ดินแดนที่เป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเศส กามูส์อาศัยอยู่กับแม่ ยาย และน้ำผู้ชายที่สติไม่ได้สมบูรณ์เต็มร้อย แต่ก็รักและเป็นห่วงกามูส์มาก เมื่อกามูส์อายุได้หนึ่งขวบ แม่ของเขาหูหนวก อ่านหนังสือไม่ออกจึงต้องรับภาระเลี้ยงดูบุตรชายด้วยความยากลำบาก และทำงานได้เพียงการเป็นแม่บ้านรับจ้างกวาดบ้านดูบ้าน พอเมื่อทำเสร็จก็กลับบ้านตัวเอง จึงไม่ได้พูดคุยกับใคร ยายของกามูส์ก็เป็นคนที่ดูแลความเรียบร้อยทุกอย่างภายในบ้าน และประหยัดมาก กามูส์มีชีวิตอยู่

ท่ามกลางความยากลำบาก สภาพที่อยู่อาศัยก็เป็นย่านกรรมกรเชื้อชายฝรั่งเศสในเมืองอัลฌีร์ กามูส์มีความจนเป็นเพื่อนสนิทมาตั้งแต่วัยเยาว์ แต่เขาก็มีชีวิตที่มีความสุขตามประสาเด็ก ๆ กามูส์ชอบว่ายน้ำ ชอบเล่นฟุตบอล และเล่นละคร เป็นต้น

3.1.3 ชีวิตวัยเรียน

1. ประถมศึกษา (1918-1923) กามูส์เข้าศึกษาในโรงเรียนเทศบาลใกล้บ้าน ครู หลุยส์ แอร์แม็ง (Louis Germain) เป็นนักเผยแพร่ลัทธิ อเทวนิยมด้วยใจรักและเสียสละ เล็งเห็นว่ากามูส์มีทางไปได้ไกลทางด้านการศึกษา จึงช่วยสนับสนุนอย่างเต็มที่ เช่น ช่วยสอนพิเศษให้โดยไม่คิดค่าสอน ช่วยหาทุนการศึกษาให้ กามูส์จึงได้ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา กามูส์จึงรู้สึกซาบซึ้งในบุญคุณของครูผู้นี้อยู่เสมอ และรักครูหลุยส์ แอร์แม็งอย่างมาก

2. มัธยมศึกษา (1923-1930) กามูส์ได้ทุนเข้าศึกษาในโรงเรียนมัธยมมุสตาฟา ณ เมืองแอลเจียร์ เขาเช่าห้องพักอยู่ในย่านสลัมไม่ค่อยมีเงินใช้จ่ายจึงมักถูกเหยียดหยามจากเพื่อนๆ ที่ล้วนแล้วแต่เป็นลูกคนมีจะกิน เหตุการณ์เช่นนี้กลายเป็นแรงผลักดันให้เขามีความต้องการที่จะเอาชนะอุปสรรคทุกอย่างไปได้ ปรากฏว่า ผลการเรียนของเขาอยู่ในระดับดีมาก เล่นกีฬาเก่ง จนได้รับสมญานามจากเพื่อนๆ ว่า “เจ้าชายน้อย” (Le Petit Prince) ความรังเกียจและดูถูกเหยียดหยามหมดสิ้นไป ต่อมากามูส์ได้แสดงความรู้สึกส่วนตัวว่า “ข้าพเจ้ารู้สึกว่าข้าพเจ้ามีพลังไม่จำกัด จะใช้มันอย่างไรดี ความจนไม่ใช่อุปสรรค เพราะในทวีปอาฟริกาไม่ต้องเสียเงินค่าอาบน้ำทะเลและค่าอาบแดด อุปสรรคจึงอยู่ที่อคติหรือที่ใจทรามมากกว่า ขณะนั้นข้าพเจ้าได้พยายามแก้ไขเท่าไรก็ไม่สำเร็จ จนในที่สุดข้าพเจ้าจึงเข้าใจว่ามีชะตาชีวิตในธรรมชาติของสิ่งต่างๆ ควรจะรับสภาพนี้เสียดีกว่าตัวเองหัวสูง และควรพยายามใช้มันให้เกิดประโยชน์” (Albert Camus, 1954, หน้า 15)

3. ป่วยเป็นวัณโรค (1930-1931) พอจบชั้นมัธยมศึกษาที่รู้ตัวตนเองป่วยเป็นวัณโรค ต้องพักเรียน 1 ปีเต็ม กามูส์แสดงความรู้สึกไว้ว่า “ข้าพเจ้าได้รู้จักความกลัว ได้รู้จักการท้อใจ แต่ข้าพเจ้าไม่เคยรู้สึกระทมขมขื่นใจเลย” (เรื่องเดียวกัน, หน้า 19)

4. อุดมศึกษา (1932-1935) รักษาตัวหายดีแล้วกลับเข้าเรียนคณะอักษรศาสตร์ในมหาวิทยาลัยแห่งเมืองแอลเจียร์ ได้พบกับ ฌอง เกรอนีแอร์ (Jean Grenier) ซึ่งเคยสอนกามูส์มาก่อนในชั้นมัธยมศึกษา แต่ขณะนี้สอนในมหาวิทยาลัย กามูส์ได้แรงบันดาลใจมาจากอาจารย์ผู้นี้ให้อยากเขียนหนังสือแสดงความคิดเห็นของตนออกมาบ้าง แต่ยังไม่รู้จะเขียนอะไรดี ปีต่อมาฮิตเลอร์เริ่มการเผด็จการเกิดขึ้น ทำให้กามูส์คิดว่าต้องเขียนเพื่อเป็นปากเป็นเสียงของผู้ถูกกดขี่ นอกจากนั้น ยังลงมือปฏิบัติการ โดยเข้าเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ฝรั่งเศส ได้รับมอบหมายให้ปลุกระดมชาวมุสลิมให้เรียกร้องอิสรภาพ กามูส์ทำงานอย่างจริงจัง ปี ค.ศ. 1934 ได้แต่งงานกับฟรังซิน โฟร์

(Francine Faure) อยู่ด้วยกันปีกว่าๆก็หย่าขาดจากกัน ต่อมาไม่นานเขาตระหนักว่าพรรคคอมมิวนิสต์ไม่อาจตอบสนองอุดมคติของตน จึงค่อยๆตีตัวออกห่างและเลิกสนับสนุนอย่างเด็ดขาด ตั้งแต่ปี ค.ศ.1937 เป็นต้นไป จบการศึกษาโดยได้รับปริญญาโททางปรัชญาเมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1935 (กิริติ บุญเจือ, 2522, หน้า 140)

3.1.4 ชีวิตวัยทำงาน

1. **หางานในแอลจีเรีย (1935-1960)** จบการศึกษาแล้ว กามูสได้ทำงานทันทีในสภาวัฒนธรรมแห่งเมืองแอลจีเรีย กามูสก่อตั้งคณะละครกรรมมาซิฟขึ้นเพื่อเป็นแนวทางเผยแพร่อุดมคติของตน กามูสเป็นผู้อำนวยการเขียนบทและแสดงเอง ปี ค.ศ. 1936 เสนอวิทยานิพนธ์เพื่อรับปริญญาเอกแต่ไม่ได้รับการพิจารณา ออกเดินทางทัศนจรในฝรั่งเศสและอิตาลี ระหว่างนั้นเขียนเรื่องสั้นและรวบรวมเป็นเล่มให้ชื่อว่า *Noces* กลับมาแอลจีเรียในปี ค.ศ. 1937 พบว่าคณะละครกรรมมาซิฟของสภาวัฒนธรรมอยู่ในการปกครองของพรรคคอมมิวนิสต์ กามูสจึงรวบรวมพรรคพวกที่ไม่เป็นคอมมิวนิสต์ขึ้นมาใหม่ให้ชื่อว่า คณะละครสามัคคี (*Théâtre de l'Équipe*) กามูสทุ่มเทให้กับคณะละครนี้อย่างเต็มที่ปี ค.ศ. 1939 อ่านงานนิพนธ์ของเอปีคูรุสและของสำนักสโตอิก ได้ความคิดไปเขียนนวนิยายเรื่อง *คนนอก (Étranger)* ระหว่างนั้นฮิตเลอร์บุกใหญ่ กามูสจึงก่อตั้งนิตยสาร *Rivages* เพื่อจะได้มีโอกาสตีแผ่ความอยุติธรรมในสังคมและแสดงความคิดเห็นมากขึ้น โดยรวบรวมบทความสำคัญเป็นเล่มให้ชื่อว่า *Actuelles* ปลายปีฝรั่งเศสประกาศสงครามกับเยอรมนี กามูสไม่ถูกเกณฑ์ทหารเพราะสุขภาพไม่ดี และในปีต่อมา ค.ศ. 1940 สำนักพิมพ์เขาก็ถูกปิดเพราะฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานควบคุม เขาจึงย้ายไปยัง กรุงปารีส

2. **ชีวิตหนีภัยสงคราม (1940-1944)** มาถึงกรุงปารีส ได้งานในตำแหน่งเลขานุการประจำหนังสือพิมพ์ *Paris-Soir* ใช้เวลาว่างเขียน นวนิยายเรื่อง “คนนอก” จบในเดือนพฤษภาคม และต้นปี ค.ศ. 1941 ได้แต่งงานกับฟรังซิน โฟร์ (Francine Faure) ซึ่งได้รู้จักกันก่อนอพยพมาปารีสได้ไม่นาน ต่อมาปารีสถูกเยอรมนียึดครอง กามูสหนีไปอยู่ที่เทลร์ม็องต์พักหนึ่ง และเริ่มเขียน ละครกรรมของซิเซฟัส (*Mytha de Sisyphe*) ต่อมาย้ายมาอยู่ที่เมืองลืออง และก็กลับแอลจีเรีย ได้เป็นครูโรงเรียนราษฎรอยู่ที่โอรีอง (*Oran*) ซึ่งสอนนักเรียนเชื้อสายยิวเป็นส่วนมาก เขียนละครกรรมของซิเซฟัส จบในเดือนกุมภาพันธ์ และเริ่มเขียน กาวิบัตติ (*La Peste*) ต่อวันที่ 19 ธันวาคม ค.ศ. 1941 พวกนาซีฆ่าผู้นำสมาชิกของพรรคฝรั่งเศส กามูสจึงตัดสินใจเข้าร่วมขบวนการใต้ดิน เขียนบทความในหนังสือพิมพ์ *Combat* อย่างลับๆ

ปี ค.ศ. 1942 วันโรคกำเริบขึ้นมาอีกจำต้องพักรักษาตัวที่ประเทศฝรั่งเศสกรรยาไม่ทันได้ติดตามมา เยอรมันยึดแอลจีเรียเสียก่อน สามีกรรยานี้จึงไม่มีโอกาสได้พบกันอีกจนสิ้นสงคราม

เมื่อโรคทูลาลงก็เข้าร่วมขบวนการใต้ดิน ได้มีโอกาสรู้จักกับอาราก็อง (Aragon) และซาร์ตร์ (Sartre)

3. ชีวิตรุ่งโรจน์ (1944-1960) สิ้นปี ค.ศ. 1944 เยอรมันยอมแพ้สงคราม วันที่ 14 สิงหาคม ปีเดียวกัน หนังสือพิมพ์ Combat ออกตีพิมพ์อย่างเปิดเผยฉบับแรก กามูส์เขียนบทบรรณาธิการให้ชื่อว่า La Nuit de la Vérité (รัตติกาลแห่งความจริง) มีตอนหนึ่งประกาศแนวปรัชญาอัตถิภาวนิยมของตนว่า “มนุษยชาติไม่ได้รับอะไรมาเปล่าๆเลย จะชวนขวยให้ได้อะไรสักเล็กน้อยก็จะต้องจ่ายด้วยเลือดเนื้อและชีวิตอย่างไม่ควรต้องเสีย ความยิ่งใหญ่ของมนุษย์จึงไม่ใช่อยู่ที่ชะตากรรมดังกล่าว แต่มนุษย์เรายิ่งใหญ่ในแง่ที่ว่ามนุษย์รู้จักตัดสินใจเอาชนะสภาพของตน” (Albert Camus, 1950, หน้า 24)

กันยายน ปี ค.ศ.1945 ได้ถูกฝาแฝด ชื่อ ยัง และ กาทริน มีการแสดงละครเรื่อง กาลิกูลา (Caligula) เป็นครั้งแรก ชาวปารีสให้การตอบรับเป็นอย่างดี และปีต่อมาไปทัศนศึกษาที่สหรัฐอเมริกา นักศึกษาต้อนรับอย่างกระตือรือร้น ทำให้กามูส์ต้องอึดอัดใจเพราะเจ้าหน้าที่สอดส่องตลอดเวลา เมื่อกลับมาก็มาเขียน กาวีบีตี ต่อจนจบ

ค.ศ. 1948 ยุโรปตะวันออกที่ไม่พอใจกับการเผด็จการของสตาลินถูกปราบรุนแรง กามูส์เขียน บทความคัดค้าน รวบรวมเป็นเล่มในหนังสือ Actuelles || อีกปีต่อมากามูส์ล้มป่วยด้วยโรคเดิม และหายป่วยในเดือน ธันวาคม

ค.ศ. 1957 ได้รับรางวัลโนเบลสาขาวรรณกรรม หลังจากนั้น วันที่ 4 มกราคม ปี ค.ศ. 1960 ขณะกลับจากการพักผ่อนเทศกาลคริสตมาสและปีใหม่ในเมืองซังส์ นั่งมาในรถ Michel Gallimard รถเสียหลักพุ่งชนต้นไม้ระหว่างทาง กามูส์ถึงแก่กรรมทันที

3.1.5 ลำดับเหตุการณ์

พ.ศ.

1871 ปู่ของกามูส์อพยพครอบครัวจากจังหวัดอัลซัส ประเทศฝรั่งเศส ไปตั้งหลักแหล่งใน แอลจีเรีย

1913 กามูส์เกิด

1914 บิดาถูกเกณฑ์ไปรบในสงครามโลกครั้งที่ 1 ตายในสนามรบ

1918 กามูส์เข้าชั้นเรียนประถมศึกษา

1923 กามูส์เข้าชั้นเรียนมัธยมศึกษา

1930 จบชั้นมัธยมศึกษา ป่วยเป็นวัณโรค

1932 เข้าเรียนคณะอักษรศาสตร์แห่งแอลจีเรีย

- 1933 อิตเลอร์เริ่มมีอำนาจ กามูส์ไม่พอใจ เข้าร่วมขบวนการคอมมิวนิสต์เพื่อต่อต้านลัทธินาซี
- 1934 แต่งงานแล้วหย่าในปีต่อมา
- 1935 สำเร็จปริญญาโททางด้านปรัชญา ทำงานในสภาวัฒนธรรม ก่อตั้งคณะกรรมการมาซิฟ
- 1936 เสนอวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก แต่ไม่ได้รับการพิจารณา ทัศนاجرในฝรั่งเศสและอิตาลี
- 1937 แดกกับพรรคคอมมิวนิสต์ ตั้งคณะกรรมการสมาชิกแข่งกับคณะกรรมการมาซิฟ ซึ่งตกอยู่ใต้อิทธิพลของพรรคคอมมิวนิสต์
- 1938 ทำงานกับหนังสือพิมพ์ Alger Republicain
- 1939 ก่อตั้งนิตยสาร Rivages
- 1940 ทำงานกับหนังสือพิมพ์ Paris-Soir ที่กรุงปารีส เมื่อปารีสถูกยึดครองต้องกลับแอลจีเรียสอนหนังสือในโรงเรียนราษฎร
- 1941 เข้าร่วมขบวนการต่อต้านนาซี
- 1942 ไปอยู่ปารีสเพื่อรักษาตัวและร่วมขบวนการใต้ดิน
- 1944 เฮอร์มันแพ้งคราม กามูส์เขียนบทความและออกหนังสือได้อย่างเปิดเผย
- 1946 ไปทัศนजरอเมริกา
- 1951 เผยแพร่หนังสือ L' Homme Révolté
- 1953 คัดค้านการปราบชาวเบอร์ลินตะวันออก
- 1956 คัดค้านการปราบชาวบูดาเปสต์
- 1957 ได้รับรางวัลโนเบล
- 1958 สุขภาพแย่งตามลำดับ
- 1960 ถึงแก่กรรมด้วยอุบัติเหตุรถยนต์

3.2 สภาพสังคมและการเมืองที่มีอิทธิพลต่อความคิดของกามูส์

งานเขียนของกามูส์ เกือบจะทุกชิ้นงานล้วนสะท้อนถึงสภาพสังคมการเมือง หรือสภาพแวดล้อมที่กามูส์ อยู่อาศัยและพบเจอ เช่น การเขียนงานเรื่อง “กาพิวบัติ” ที่กล่าวถึงการที่เกิดโรคร้ายที่แพร่ระบาดไปทั่วเมือง กามูส์ต้องการจะสะท้อนให้เห็นว่าสังคมในขณะนั้นผู้คนเหมือนป่วยเป็นโรคร้ายเหมือนกันหมด ผู้คนหมดหวัง หวาดกลัว เหมือนกับผู้คนในเรื่องนี้ หรือบทละครเรื่อง “ผู้บริสุทธิ์” ที่ตัวละครแต่ละคนเป็นกลุ่มขบวนการต่อต้านคอมมิวนิสต์ และร่วมกันวางระเบิดผู้นำทางการเมือง ก็สะท้อนให้เห็นถึงการเมืองของฝรั่งเศสที่กำลังวุ่นวายอยู่ในขณะนั้นเป็นต้น งานเขียนบางชิ้นงานก็เขียนมาจากกรอบครวังของตนเอง เช่น “ความเข้าใจผิด” ที่แม่ฆ่าลูกชายตัวเองเพราะจำไม่ได้ว่าเป็นลูกชายของตน ในเรื่องตัวละครไม่มีพ่อ อาจจะเป็นเพราะพ่อของกามูส์

เสียไปตั้งแต่เด็ก และการที่แม่มาลูกโดยที่ไม่รู้มันมันแสดงถึงความไร้สาระของมนุษย์ให้เห็นอย่างเด่นชัด และเราต้องไม่ลืมว่าพ่อของกามูสตายในสงคราม โลกแน่นอนว่ากามูสย่อมมีสิทธิที่จะถามต่อโลกว่าใครกันแน่ที่เป็นคนฆ่าพ่อของเขา เป็นต้น ดังนั้นการที่จะอ่านงานเขียนของกามูสให้สนุกและเข้าใจความคิดของเขา การศึกษา อิทธิพลที่มีต่อความคิดเขาจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่ง

3.2.1 สภาพสังคม

สังคมในแอลจีเรีย กามูสอยู่ในแอลจีเรียตั้งแต่เกิดและใช้ชีวิตในวัยเด็กที่นี้สภาพสังคมในประเทศแอลจีเรียในขณะนั้น เป็นประเทศที่ถูกปกครองโดยฝรั่งเศส เป็นประเทศที่ยังมีภาพของการทำสงครามหลงเหลืออยู่ ดังนั้น สังคมในเวลาที่กามูสเติบโตมาก็ไม่ใช่สังคมแห่งความรุ่มร่าม แต่เป็นภาพของฝุ่น ความร้อน เสียงปืน ย่านที่กามูสอาศัยอยู่ก็เป็นย่านของคนจนไม่มีเงิน ดังนั้นสภาพสังคมในขณะนั้นก็มีแต่ ความวุ่นวาย การต่อสู้ กามูสจึงเติบโตมาจากสังคมที่ไม่สู้ดีนัก แต่ก็ยังโชคดีที่เขาเป็นคนมองโลกในแง่ดี แม้ว่าเขาจะไม่มีอะไรแต่เขาก็ยังมีน้ำทะเลให้ได้อาบเล่น มีแสงแดดให้ชื่นชม มีเพื่อนที่เล่นฟุตบอลด้วยกันได้ เห็นได้ชัดเจนจากนวนิยายเรื่อง “มนุษย์คนแรก” ที่กามูสได้ถ่ายทอดเรื่องราวชีวิตตนเองไว้ในนี้ว่า “หลังจากมาถึงทะเลและตะวันตกดินแล้ว พวกเราก็ถอดเสื้อผ้ากัน เพียงไม่กี่วินาทีก็เปลือยเปล่าล่อนจ้อน ถัดต่อมาก็ลงไปว่ายน้ำ ว่ายน้ำอย่างแข็งขันและแก๊งก้าง ร้องตะโกนโหวกเหวก กินน้ำทะเลเข้าไปแล้วถ่มทิ้ง แข่งกันดื่มน้ำ หรือแข่งกันว่าใครอยู่ในน้ำได้นานที่สุด ขณะนั้นแดดอ่อนๆต้องศรีษะเปียกน้ำ แสงทองนั้นลูปไล้ร่างอันเยาว์วัยให้เต็มคั้นไปด้วยความปิติ จนพวกเขาส่งเสียงร้องไม่ขาดปาก พวกเขาเป็นเจ้าของชีวิตและเจ้าทะเล” (อัลแบร์ กามูส, 2541, หน้า 78)

สังคมในฝรั่งเศส กามูสใช้ชีวิตครึ่งหนึ่งของเขาที่แอลจีเรียในวัยเด็กและก็ใช้ชีวิตอีกครึ่งหนึ่งในวัยทำงานที่ฝรั่งเศส ขณะนั้นฝรั่งเศสก็อยู่ในช่วงฟื้นเสรีจลันจากสงครามโลกครั้งที่ 1 และกำลังจะทำสงครามกับเยอรมนี ดังนั้นสภาพสังคมในฝรั่งเศสผู้คนก็มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ต้องหลบหนีจากสงคราม ผู้ชายก็ต้องเกณฑ์ไปเป็นทหาร กามูสเองก็ต้องหลบหนีเช่นกัน นอกจากนี้ภายในประเทศฝรั่งเศสเองก็มีการเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครอง มีการแยกการเมืองกับศาสนาออกจากกัน จะเห็นได้ว่าตลอดชีวิตของเขา เกิดมาในช่วงของสงคราม สภาพสังคมของกามูสก็จะมีความพลัดพราก ความตาย การหลบหนีจากภัยสงคราม ประชาชนไม่ค่อยมีรอยยิ้มเพราะต้องอยู่อย่างมีชีวิตรอดก่อน แต่อย่างไรก็ตามในตอนท้ายของชีวิตของเขาสภาพสังคมก็เริ่มมีการฟื้นฟูแล้ว เพราะสงครามเริ่มสิ้นสุดลงนั่นเอง

3.2.2 การเมืองในฝรั่งเศส

ในปี ค.ศ. 1789 มีการปฏิวัติจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นประชาธิปไตย มีการเลือกตั้งและใช้รัฐธรรมนูญในการปกครองประเทศ กลุ่มศาสนาเริ่มไม่มีบทบาทกับการเมือง เพราะอ้างว่าทำงานไม่เป็นอิสระ ผู้คนเริ่มมีการใช้ชีวิตที่เป็นอิสระมากขึ้น มีการประท้วงหยุดงานเกิดขึ้น เกิดการเดินขบวนประท้วงเป็นจลาจล ฝรั่งเศสเองก็ต้องเตรียมรบกับเยอรมนีกับอิตาลีในสงครามโลก ในช่วงเวลานี้ การเมืองของฝรั่งเศสยังไม่มีความมั่นคง เพราะเพิ่งเปลี่ยนระบอบการปกครองใหม่ ประชาชนยังไม่ชินกับการปรับตัว นอกจากนี้ยังต้องการอิสระจากการทำงานโดยการแยกออกจากศาสนาเพื่อให้ประชาชนมีอิสระทางความคิดที่เป็นประชาธิปไตยมากขึ้น นอกจากนี้ประชาชนก็เริ่มมีการประท้วง มีการเดินขบวนแสดงออกทางความคิดมากขึ้น นอกจากนี้ปัญหาการเมืองภายในประเทศที่ฝรั่งเศสที่ยังวุ่นวายอยู่แล้วก็ยังคงเจอกับสงครามระหว่างประเทศอีกด้วย ดังนั้นการเมืองและสังคมในสมัยนั้นจึงมีความวุ่นวายเป็นอย่างมาก

3.2.3 การศาสนาในฝรั่งเศส

พลเมืองฝรั่งเศสประมาณร้อยละ 90 นับถือคริสต์ศาสนานิกายคาทอลิก มีคนนับถือนิกายโปรเตสแตนต์ไม่ถึงร้อยละ 5 นอกนั้นก็นับถือศาสนาอื่นหรือประกาศตนเป็นผู้ไม่มีศาสนา คริสต์ศาสนาเริ่มแผ่ขยายเข้าไปในดินแดนนี้ตั้งแต่ศตวรรษแรกแห่งคริสตศักราช ปรากฏว่าเมืองลียงส์มีสำนักสังฆราชตั้งแต่ประมาณ ค.ศ. 150 โดยมีโปทีนุส (Pothinus) เป็นสังฆราชรูปแรกเมื่อกษัตริย์ชาร์ลมาญ รับเป็นศาสนูปถัมภกของคริสต์ศาสนาแล้ว ชาวฝรั่งเศสก็นับถือคริสต์ศาสนาสืบต่อมา จนเมื่อเกิดสงครามศาสนา ฝรั่งเศสอยู่ทางฝ่ายนิกายคาทอลิกอย่างเหนียวแน่น เมื่อ ยันน์ ดาร์ก (Jeanne d'Arc, ค.ศ. 1412-1431) วีรสตรีที่กู้ชาติฝรั่งเศสได้รับการแต่งตั้งเป็นนักบุญด้วยแล้ว ชาวฝรั่งเศสก็รู้สึกมีความรับผิดชอบและบทบาทในนิกายนี้อย่างยิ่ง จนสันตะปาปาเลโอที่ 13 ยกย่องว่าศาสนเขตฝรั่งเศสเป็นบุตรคนโตของศาสนจักรคาทอลิก การเมืองกับการศาสนาดำเนินเคียงคู่กันมาเรื่อยๆตั้งแต่สมัยพระเจ้าชาร์ลมาญ จนถึงการปฏิวัติฝรั่งเศส (ค.ศ. 1789) ขบวนการปฏิวัติต้องการล้มทั้งระบอบกษัตริย์และคริสต์ศาสนา เมื่อการปฏิวัติผ่านพ้นไปแล้ว การร่วมมือของทั้ง การเมืองและศาสนาก็ไม่ได้กลับมาแน่นแฟ้นเช่นเดิม จนในที่สุดทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องแยกตัวออกจากกัน เพื่อให้ต่างฝ่ายต่างได้ดำเนินการอย่างอิสระ

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ปี ค.ศ 1906 เป็นต้นมา ฝ่ายศาสนาดำเนินงานได้คล่องตัวมากขึ้นก็จริง แต่ก็ขาดการสนับสนุนทางการเงินและการศึกษาศาสนาในหลักสูตร ทำให้จำนวนผู้คนไม่สนใจศาสนาและผู้วางตัวเป็นปรปักษ์ต่อศาสนามีจำนวนมากขึ้น มีบทบาทเข้มข้นและเปิดเผยมากขึ้น แต่ทว่า ในเวลาเดียวกันก็ปลุกใจให้ผู้นับถือนับในศาสนาหาทางแก้ไขปรับปรุงศาสนาของตนให้

เหมาะสมกับกาลเวลาอย่างเข้มข้นเช่นกัน อาจกล่าวได้ว่าการศาสนาในฝรั่งเศส มีการต่อสู้ช่วงชิงกัน อย่างดุเดือดที่สุดระหว่างฝ่ายสนับสนุนกับฝ่ายล้มล้างคริสตศาสนา แม้ในฝ่ายที่สนับสนุนหรือฝ่ายที่ ล้มล้างเอง บางครั้งก็แตกแยกความคิดเห็นและต่อสู้กันอย่างดุเดือดในฝ่ายเดียวกัน เพื่อให้ ความ คิดเห็นของตนเป็นความคิดเห็นที่ได้รับการยอมรับ นับว่าชาวฝรั่งเศสมีนิสัยเอาจริงเอาจังมากชาติ หนึ่งในเรื่องความคิดเห็นทางศาสนา

3.2.4 ศิลปะในฝรั่งเศส

1. **วรรณคดี** ตั้งแต่ประมาณปี ค.ศ. 1800 วรรณคดีฝรั่งเศสมีแนวโน้มมาทางแบบโรแมน ดิกนิยม (Romanticism) คือ บทประพันธ์, บทกลอนที่เน้นถึงการเร้าอารมณ์ให้ น่าตื่นเต้น และเป็น ความรู้สึกเฉพาะตัว ส่วนมากจะเป็นวรรณคดี หรือเรื่องราวจากประวัติศาสตร์อันห่างไกล โดยแฝง ปรัชญาที่ให้ความสำคัญของจิตคุณค่าของศิลปกรรมแบบนี้อยู่ที่อารมณ์มากกว่าเหตุผล ประมาณปี ค.ศ. 1830 เริ่มมี วรรณคดีแนวสังคมนิยมเข้ามาด้วย คือ ผลงานมักจะเป็นการเขียนเรื่องราวความ ยากจนข้นแค้นและเกลียดชัง ทั้งนี้เพื่อพยายามหลีกเลี่ยงหนีความเป็นอุดมคติ มุ่งค้นหาชีวิตจริง แต่เมื่อ เข้าศตวรรษที่ 20 ก็มีความหลากหลายทางด้านวรรณคดีมากขึ้น และมักจะแทรกความคิดทาง ปรัชญาแฝงเข้าไว้ด้วย

2. **จิตรศิลป์** ในช่วงแรกๆ ก็มีลักษณะแบบโรแมนติกและสังคมนิยมเช่นเดียวกับวรรณคดี ที่แสดงถึง อารมณ์ความรู้สึก และความจริงอันโหดร้าย แต่ในยุคหลังมาจะมีการเพิ่มเป็นแบบ อิม เพรสชันนิสม์ (Impressionism) คือ มีการใช้สายพู่กันที่ไม่ติดต่อกันตลอด การเล่นสีสั้นอย่างสดใส ศิลปินกล้าแสดงออกมากขึ้น ไม่จำเป็นต้องอยู่ในกรอบที่เคยมีมา

3.3 ผลงานของกามูส์

ผลงานทางวรรณกรรมของกามูส์ มีมากมายไม่ว่าจะเป็น นวนิยาย, เรื่องสั้น, บทละคร, บทกวี, ความเรียง ได้มีการพิมพ์ออกมาเป็นภาษาฝรั่งเศสและแปลชื่อเป็นภาษาไทยที่อ้างใน หนังสือ ปรัชญาอัตถิภาวนิยม ของอาจารย์ กิรติ บุญเจือ ดังนี้

1. Aatuelles, 1950, 1953, 1958 (เหตุการณ์ปัจจุบัน)
2. Article de Présentation, 1958 (บทความแนะนำตัว)
3. L'Artiste et Son Temps, 1955 (ศิลปินกับสมัยของตน)
4. Caligula, 1944 (กาเลียกูล)
5. Carnets, 1962 (สมุดบันทึก)
6. La Chute, 1956 (มนุษย์สองหน้า)

7. L'Envers et l'Endroit, 1937 (ข้างผิดกับข้างถูก)
8. L'État de Siège, 1948 (สภาพถูกล้อม)
9. L'Été, 1954 (อาคันตุกะ)
10. L'Étranger, 1942 (คนนอก)
11. Exil et le Royaume, 1957 (การเนรเทศกับราชอาณาจักร)
12. L'Homme Révolté, 1951 (มนุษย์ขบถ)
13. Jonas ou l'artiste au travail, 1992 (เรื่องของโจนาสหรือศิลปินกับงาน)
14. Les Justes, 1950 (ผู้บริสุทธิ์)
15. Lettre à L' UNESCO, 1952 (จดหมายถึงยูเนสโก)
16. Lettres à un Ami Allemand, 1948 (จดหมายถึงเพื่อนชาวอเมริกัน)
17. Le Malentendu, 1944 (ความเข้าใจผิด)
18. La Mort heureuse, 1945 (ความตายอันแสนสุข)
19. Les Muets, 1974 (ผู้อยู่กับความเงียบ)
20. Le Mythe de Sisyphe, 1942 (ชะตากรรมของซิเซฟัส)
21. Nietzsche et le Nihilisme, 1951 (นิตเช่กับลัทธิสูญตานิยม)
22. Noces, 1938 (วิวาห์)
23. Le Parti de la Liberté, 1957 (พรรคเสรีภาพ)
24. La Peine Capitale, 1957 (โทษประหาร)
25. La Peste, 1947 (กาฬวิบัติ)
26. La Pierre qui pousse, 1979 (ศิลาที่งอก)
27. Le Premier homme, 1994 (มนุษย์คนแรก)
28. Portrait d'un Élu, 1943 (หน้าตาของผู้ที่ได้รับเลือก)
29. Réflexions sur le Christianisme, 1945 (ข้อคิดเกี่ยวกับคริสตศาสนา)
30. Sur une Philosophie de l'Expression, 1944 (ว่าด้วยปรัชญาแห่งการแสดงออก)

ผลงานวรรณกรรมของอัลแบร์ กามูส์ ได้มีการจัดพิมพ์ รวมถึงที่มีการแปลจากภาษา

ฝรั่งเศสเป็นภาษาไทย เรียงตามประเภทของวรรณกรรมได้แก่

1. นวนิยายเรื่อง คนนอก (*L'Étranger* 1942)
2. นวนิยายเรื่อง ความตายอันแสนสุข (*La Mort heureuse* 1945)

3. นวนิยายเรื่อง กาฬวิบัติ (*La Peste* 1947)
4. นวนิยายเรื่อง มนุษย์สองหน้า (*La Chute* 1956)
5. นวนิยายเรื่อง มนุษย์คนแรก (*Le premier home* 1994)
6. บทละครเรื่อง ความเข้าใจผิด (*Le Malentendu* 1944)
7. บทละครเรื่อง กาลีกุลา (*Caligula* 1944)
8. บทละครเรื่อง ยุคแห่งการรุกราน (*L'Exil et Sieege* 1948)
9. บทละครเรื่อง ผู้บริสุทธิ์ (*Les Justes* 1950)
10. รวมเรื่องสั้นเรื่อง การเนรเทศและอาณาจักร (*L'Exil et le Royaume* 1957)
- อาคันตุกะ (*L' Eté* 1954)
- ผู้อยู่กับความเงียบ (*Les Muets* 1974)
- ศิลาทันท์ (*La Pirre qui posse* 1979)
- เรื่องของ โจนาสหรือศิลปินกับงาน (*Jonas ou l'artiste au travail* 1992)
11. ความเรียงเรื่อง ชะตากรรมของซิเซฟัส (*Le Mythe de sisyph* 1943)
12. ความเรียงเชิงปรัชญาเรื่อง “มนุษย์ขบถ” (*Le Homme Révolté* 1951)
13. หนังสือรวบรวมบทความ “ข้างผิดกับข้างถูก” (*L'Envers et l'Endroit* 1952)

3.4 ปรัชญาอัตถิภาวนิยมของกามูส

ปรัชญาในยุคปัจจุบันนี้เป็นยุคที่ต่อต้านปรัชญาที่เป็นระบบ เช่นระบบเหตุผล ระบบจักรกล ระบบแบ่งแยก เช่นแยกจิตและกายออกจากกัน แยกตะวันตกกับตะวันออก แยกมนุษย์จากสิ่งแวดล้อม แยกอารมณ์ออกจากเหตุผล ฯลฯ เราจึงเห็นได้จากการเกิดปรัชญายุคมนุษยนิยมใหม่ที่เน้นเรื่ององค์รวม หรือ วิสัยทัศน์จักรวาล ปรัชญาอัตถิภาวนิยม (Existentialism) ที่เกิดมาจากความรู้สึกลึบเบื้องหน้าในปรัชญาที่เป็นระบบที่เพียรหาความจริงสากลสูงสุด และไม่พึงพอใจในลัทธิจักรวาลนิยม ตลอดจนความรู้สึกลึบเชื่อมต่อกับความซ้ำซากจำเจ ความไร้สาระของชีวิตและสังคม (จารุณี วงศ์ละคร, 2545, หน้า 9) แต่อย่างไรก็ตามปรัชญาอัตถิภาวนิยมก็ได้รับความนิยมอย่างมากในสมัยปัจจุบัน เพราะมนุษย์ต้องการที่จะมีเสรีภาพมากกว่าเดิมที่เป็นอยู่ มีนักปรัชญาอัตถิภาวนิยมหลายคนที่มีแนวคิดโดดเด่นและมีความเป็นตัวของตัวเองสูง และเป็นที่ยอมรับของวงการปรัชญา ไม่ว่าจะเป็น คีร์เคกอร์ค, ซาร์ตร์, นิซเซ่, เตยาร์ด เดอ ซาร์แต็ง เป็นต้น กามูส ก็เป็นอีกท่านหนึ่งที่เป็นนักปรัชญาที่มีชื่อเสียงในเรื่อง “ปรัชญาเรื่องความไร้สาระ” แต่กามูส กลับไม่ยอมรับและปฏิเสธความเป็นนักอัตถิภาวนิยมของตัวเอง

3.4.1 แนวปรัชญา

กามูส์ไม่ยอมรับว่าตนเองเป็นนักอรรถกถาวิชยัม ยิ่งกว่านั้น เขาไม่ยอมรับเสียด้วยซ้ำที่จะได้ชื่อว่าเป็นนักปรัชญา เพราะถือว่าตนเองไม่มีระบบความคิดอะไรที่เป็นลำเป็นสัน มีแต่เพียงท่าทีของความคิดที่ไม่พอใจกับความคิดแบบเก่าๆเท่านั้น มีความรู้สึกนึกคิดอะไรก็ระบายออกตามโอกาส ไม่พอใจอะไรก็กล่าวออกมาตรงๆ ชอบใจอะไรก็สนับสนุน ทั้งนี้โดยไม่มุ่งหวังจะให้ใครปวารณาตัวเป็นศิษย์ยึดถือคำสอนและยกย่องเป็นเจ้าลัทธิ กามูส์เพียงแต่ต้องการกระตุ้นให้ผู้อื่นคิด เป็นตัวของตัวเอง จะได้ไม่ตกเป็นเครื่องมือของใครหรือองค์กรใด หากแต่เลือกกระทำแต่สิ่งที่จะก่อให้เกิดความสุขแก่ตัวเองและเพื่อนร่วมโลก

แนวคิดของกามูส์เป็นไปในการทำงานองวิจรรย์ความคิดและการปฏิบัติที่พบเห็นกันอยู่ แฉให้เห็นถึงจุดอ่อนและผลเสีย และกระตุ้นให้ผู้อ่านคิดหาทางแก้ไขด้วยตัวเอง มากกว่าจะป้อนวิธีการแก้ไขที่สำเร็จรูปให้ ผู้ที่อ่านเรื่อง คนนอก ที่ คุณอำพรพรรณ โธตระกูล แปลเป็นฉบับภาษาไทย จะรู้สึกได้ว่า ได้เห็นปัญหาที่ตนเองไม่ได้คิดถึงมาก่อน แต่ก็ไม่ได้พบจากหนังสือดังกล่าวว่า ควรแก้ไขกันอย่างไร กามูส์ชี้ปัญหาไว้มาก คำแนะนำที่กามูส์ให้ไว้พอจะสรุปได้สั้นๆว่า “ให้เผชิญหน้ากับปัญหาด้วยตัวเอง และขบคิดทางแก้ไข เมื่อทำกันอย่างนี้โดยทั่วถึงแล้วจึงจะแก้ปัญหาคงมิฉะนั้นแล้วก็ไม่มีความหวังได้ อย่างมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง และการแก้ปัญหานี้ผู้เผชิญหน้าจะพบได้เองตามสภาวะที่เป็นจริง” และการมีท่าทีเช่นนี้ของกามูส์ทำให้นักวิจารณ์ต่างพากันกล่าวว่าท่าทีแบบนี้แหละคือปรัชญาลัทธิอรรถกถาวิชยัมชัดเจนทีเดียว (กิรติ บุญเจือ, 2522, หน้า 145)

3.4.2 วิธีเสนอปรัชญา

กามูส์มีวิธีการเสนอปรัชญาออกมาในรูปแบบที่ไม่ตายตัว ปรัชญาของกามูส์แฝงไว้ในงานวรรณกรรมของเขาทุกชิ้น ไม่ว่าจะเป็นความเรียง, นวนิยาย, เรื่องสั้น หรือบทละคร ล้วนจะมีแนวปรัชญาแฝงอยู่ในนั้นเสมอ แต่ถ้าถามถึงแนวปรัชญาที่เป็นรูปเล่มหรือคำสอนหลักๆคงไม่มี เพราะกามูส์มองว่าปรัชญาที่ดีต้องไม่สิ่งใดตายตัวเพราะสามารถเปลี่ยนแปลงได้นั่นเอง แต่พอสรุปงานเขียนของเขาได้ดังนี้

1. กามูส์ไม่เขียนตำราหรือคู่มือปรัชญาโดยตรง แต่เสนอแทรกความคิดปรัชญาในงานวรรณกรรมประเภทต่างๆ ซึ่งมีความเรียง บทความ นวนิยาย เรื่องสั้น บทละคร เป็นต้น กามูส์ใช้สำนวนร้อยแก้วได้อย่างจงใจและน่าติดตาม
2. แม้กามูส์จะประนามการใช้เหตุผลว่า ไม่ช่วยให้มนุษย์เข้าถึงความจริง แต่กลับทำให้หลงใหลลงมาย ทั้งนี้ตามแบบฉบับของนักอรรถกถาวิชยัมทั้งหลาย แต่กามูส์เองก็เสนอความคิดเห็นตามระเบียบของเหตุผล มีการเรียงลำดับเรื่องและพิสูจน์ตามหลักตรรกวิทยาเป็นอย่างดี ที่ทำเช่นนี้

อาจจะเป็นความเคียดชัง เพราะได้รับการอบรมมาอย่างนักปรัชญาก็ได้ หรืออาจจะตั้งใจทำเพราะเห็นว่าเป็นวิธีเสนอที่ช่วยให้ผู้อ่านติดตามเรื่อง ได้สะดวกและเข้าใจง่ายก็ได้

3. เมื่อมีการพิสูจน์จุดยืนของตน ก็มักจะแสดงความเห็นใจต่อฝ่ายตรงข้าม จนบางครั้งทำให้น่าสงสัยว่ากามูสมั่นใจในจุดยืนของตนจริงๆหรือไม่ ฝ่ายตรงข้ามจึงมักจะได้ประโยชน์จากการอ่านหรือการฟังกามูสด้วย จะเห็นได้ว่าในปี ค.ศ. 1948 นักบวชคณะโดมินิกันแห่งตูร์โมบูร์ก (Dominicains de la Tour-Mauburg) กล่าวเชื่อกามูสไปอภิปรายทั้งๆที่รู้ว่ากามูสไม่ศรัทธาต่อศาสนาเลย และกามูสก็ยังไม่อธิบายเรื่อง “ผู้ไม่เชื่อกับผู้เชื่อในศาสนา” (L’Incroyant et les Chetiés) อีกด้วย

สรุป

จากที่ได้ศึกษา ชีวิตประวัติ, อิทธิพลทางความคิด รวมถึง ผลงานทางวรรณกรรมของกามูส ทำให้เราได้ทราบว่า กามูสมีชีวิตที่เติบโตมาท่ามกลางการสู้รบและสงคราม อยู่ในบรรยากาศของความหวาดกลัวของผู้คนที่ต้องหลบหนีจากภัยสงคราม สภาพชีวิตความเป็นอยู่ด้านครอบครัวนั้นก็ไม่ได้เกิดมาในครอบครัวที่สมบูรณ์แบบ พ่อเสียชีวิตตั้งแต่เขาอายุได้เพียงขวบเดียว ส่วนแม่ก็ไม่ได้มีฐานะร่ำรวยเงินทองอะไร กามูสอาศัยอยู่กับแม่ พี่ชายและยาย แต่กามูสก็สามารถเรียนจบได้สำเร็จ กามูสไม่ได้เอาปมด้อยของตนเองมาบั่นทอนจิตใจแต่กลับนำความลำบากต่างๆที่ได้เจอนั้นเป็นแรงผลักดันให้ต่อสู้กับอุปสรรค จนประสบความสำเร็จในชีวิต และกลายเป็นที่รู้จักของบุคคลที่มีชื่อเสียงคนหนึ่ง แม้ว่าผลงานทางวรรณกรรมบางเรื่องของกามูสจะเป็นเรื่องราวของความไม่สมหวัง และเรื่องราวของมนุษย์ที่บางครั้งก็หาเหตุผลไม่ได้ แต่อย่างไรก็ตามถือว่างามูสเป็นบุคคลที่มีผลงานทางวรรณกรรมที่ดีมาก มีแนวคิดทางปรัชญาที่น่าสนใจ เป็นบุคคลที่ได้รับการศึกษาและเป็นที่รู้จักของคนทั่วโลกนั่นเอง